

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון ס"ב
פרשת לך לך
תשפ"ג

תוכן העניינים

ואלה יעמדו על הברכה בעבור שנדכו הוצאות הגליון

- של"ס לך תשפ"א
- ליל ש"ק לך תשפ"ב
- קידושא רבא לך תשפ"ב
- של"ס לך תשפ"ב
- ליל ש"ק נח תשפ"ג
- של"ס נח תשפ"ג
- אחר הבדלה נח תשפ"ג/ הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זי"ע
- אחר הבדלה לך תשפ"א/ הגה"ק החזון איש והרה"ק מקארלין זי"ע
- אחר הבדלה לך תשפ"ב/ הרה"ק בעל מאור עיניים מטשערנאביל זי"ע

ניתן לקבל הגליון

בארה"ק

בני ברק

ביהמ"ד אמשינאוו רחוב חזון איש 78
ירושלים

אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א
ביתר

אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאוו 4408-15th Ave.

וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאוו 144 Rodney st.
מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.

לעייקוואד

אצל הרה"ח ר' ישראל נתן בוים שליט"א

לע"נ
הרבנית רחל לאה ע"ה
בת הרה"ח ר' דוב בעריש פערקאל ז"ל
אשת הרה"ק רבי יצחק זי"ע
נלב"ע י"ג מרחשוון תשס"ח

הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א
ראש חבורת זרע יצחק
ירושלים

לרגל שמחת הולדת הבת למול טוב

הרה"ח ר' דוד דואיק הי"ו
בארא פארק
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו
הב' אליעזר הי"ו
ולרגל שמחת הולדת הנכדה,
בת לבנו הר"ר יצחק דואיק הי"ו – מאנסי

הר"ר יהושע פיוטערקאווסקי הי"ו
בארא פארק
לרגל שמחת אירוסו בנו
הבה"ח יצחק הי"ו
עב"ג בת הר"ר יחיאל ראובן מאנדלבוים הי"ו

הרה"ח ר' מאיר מאנדלבוים שליט"א
בארא פארק
הר"ר יחיאל ראובן מאנדלבוים הי"ו
מאנסי
לרגל שמחת אירוסו הנכדה – הבת
עב"ג הבה"ח יצחק פיוטערקאווסקי הי"ו
בן הר"ר יהושע פיוטערקאווסקי הי"ו

יו"ל ע"י מכון דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או במספר 03-7630585 שלוחה 8456

סעודה שלישית

פרשת לך לך תשפ"א לפ"ק

הרי זה מסתיר את אור ה', ולכן אם רק יתקן את מידותיו, כבר זוכה לראות, וכדמצינו בתוספות (כתובות קד.) שמביא מהמדרש (תנד"א) עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, ע"כ. כלומר שהמעדנים מעכבים מהתורה להיכנס, ומיד שמתקן ענין זה, נפתחים לפניו שערי תורה.

וכמו כן ראה בגמ' (שם) בשעת פטירתו של רבי זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה אמר רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה וכו' עיי"ש. וע"ז באים דברי התוס' שלא יכנסו מעדנים. ואולי אפשר לפרש, שההנאה באצבע קטנה מהמעדנים, הכוונה, שזה

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. וביאר כ"ק אזמ"ר זצלה"ה לך לך מארצך היינו מהחומריות. וממולדתך היינו הטבע שקיבל ע"י האב ואם כדרכיב ובחטא יחמתי אמי. ומבית אביך אלו מנהגי אביו שבא מבית תרח, ואם יתקן את כל זה כבר ישיג כל מה שצריך, ואמר בשם זקינו הרה"ק רבי מנחם זי"ע שרק יתרחק מהחומריות, וממילא יזכה לברכת אל הארץ אשר אראך, מדריגות וועל איך דיר שוין געבען.

ואולי אפשר לפרש הדברים, שהקב"ה ברא את העולם שכל אחד יוכל להשיג את אור ה' בבריאה, אך כיון שנמצא בתוך הטבע והולך אחר תאוות ליבו

שכל העולם רוּדף אחר תענוגות של הבל, ואכן תיכף שמאס בהבלי עוה"ז, זכה שהציץ עליו בעל הבירה, והתגלה לפניו.

ועיקר הדברים האלו כבר נמצא בספה"ק **נועם אלימלך**, שכותב שכדי שהאדם יזכה לראות רוממות ק-ל מכל דבר אשר יראו עיניו, צריך האדם מקודם לתקן את מדותיו, וזהו לך לך דהיינו שתסתכל על עצמך, וכה תעשה, מארצך, תפרוש ממדות ארציות. וממולדתך, שמדה רעה אחת מולדת את חברתה ע"ד עבירה גוררת עבירה. ומבית אביך, פירוש דלפעמים מוטבע באדם מדות על פי טבעיות הבאה לו מכח אביו. וכשיתקן מידותיו, אז תזכה אל הארץ אשר אראך, לשכל העליון ולהארץ העליונה.

יה"ר שנזכה לתקן את המידות ולראות באור ה', ובמהרה נגאל גאולת עולמים אמנ.

לבד כבר היה יכול להסתיר את אור ה', וכדמצינו בשם ה**בעש"ט** שביד קטנה אפשר להסתיר את ההר הכי גדול (אם נמצא סמוך לעינו), וזה מה שאמר רבי, שלא נהנה אפילו באצבע קטנה, שכן אם משוקעים אף בדבר קטן מגשמיות, יכול להפריע לרוחניות, ולהסתיר את אור התורה.

ובמדרש רבה (לט, א) אמר רבי יצחק, משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום, וראה בירה אחת דולקת, אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו אני הוא בעל הבירה, כך לפי שהיה אבינו אברהם אומר, תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם, ע"כ. וביארו המפרשים בכמה אופנים, ולדרכינו נאמר, דא' **מהחידושי הרי"ם** שבירה דולקת הוא מלשון כי דלקת אחרי, ולפי"ז נוכל לפרש, כיון שראה בירה דולקת, תמה עד מאד, איך יתכן

ליל שבת קודש

פרשת לך לך תשפ"ב לפ"ק

צריך להקדים, לך לך מבית אביך ואח"כ ממולדתך וכו' שזהו סדר ההליכה. ע"כ דורש המדרש שהכוונה על סדר הליכת הנפש, וזהו הפסוק שמעי בת וגו' ושכחי עמך, שיעזוב הרגלי מנהגיו, שאז אכן הסדר להיפך, תחלה שוכחים מנהגי הארץ ואחר כך של המשפחה ואח"כ של בית אביו.

ועל פי הדברים האלו יובן, שצריך לילך בהדרגה, תחילה יעזוב את דברים הקלים וזהו מארצך, ואח"כ ימשיך לעלות מעלה, מן הקל אל הכבד, ואז יתקיים בידו ויגיע אל תכלית הנרצה, אל הארץ אשר אראך.

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו'. ובמדרש (לט א) ר' יצחק פתח, שמעי בת וראי והטי אנך ושכחי עמך ובית אביך. אמר רבי יצחק, משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת, אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו אני הוא בעל הבירה, כך לפי שהיה אבינו אברהם אומר תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם.

והנה דרך המדרש הוא לפתוח בפסוק ולדרוש עליו ובדרך ממילא מתורץ בזה קושיא, ומפירשי המדרש (מהרז"ו, עץ יוסף) מביאים שהקושיא הוא שלכאורה

מעיקרי הדת והאמונה, יותר מכל אשר
אלמדהו' עכ"ל.

*

הרבי ר' בונים זי"ע אמר, לפעמים אדם
חושב, מה שייכות יש לו עם השבת
קודש, שהוא מדריגה גבוהה מאד. אך
זה טעות, כי לכל אחד ואחד מישראל
יש לו שייכות להשבת קודש. כי כמו
שאצל 'מחלליה מות יומת' - יש לכל
אדם מישראל שייכות. היינו, אם עבר
וחלל את השבת מתחייב מיתה, יהיה מי
שיהיה. כמו כן בקדושת שבת, יש לכל
אחד ואחד שייכות אל הקדושה.

*

ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וגו'.
ובמדרש (לט, א) לפי שהיה אבינו
אברהם אומר תאמר שהעולם הזה בלא
מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני
הוא בעל העולם, עכ"ל.

אברהם אבינו היה ראש למאמינים,
והבט נא וראה בפיהמ"ש להרמב"ם
סוף מסכת ברכות שמבאר שם בענין
שכר ועונש, וכתב שאף שבאמת אין זה
המקום להביא ענין שכר ועונש,
וממשיך בזה"ל, לולא אשר כוונתי
כשיבוא זכר דבר בענין האמונה לבאר
בו מעט 'כי יקר בעיני ללמד עיקר

קידושא רבא

פרשת לך לך תשפ"ב לפ"ק

לכך אמר לו השי"ת, אדרבא לפי שהדרך ממצטת עפ"י טבע, ואתה לא תחוש לדרכי הטבע רק תעשה רצון השי"ת, בזה דייקא תזכה לברכה ולשידוד מערכות הטבע, בבחינת ה' צילך, וגם לך יעשה נס נגד הטבע.

ואמר בזה מוסר שלא להיות משוקעים בהבלי הזמן להאמין בטבע, על דרך משל אם יבוא קונה לסוחר גדול קודם התפילה, וידמה לו שעל ידי קונה זה יוכל להרויח מאד, ואם יתאחר בענין זה, יפסיד הון רב. אך לו חכם ישכיל זאת, כי אדרבא בזה שיקדים עבודת הבורא ית' יספיק לו הקב"ה ריוח ושכר יותר. כי נהפוך הוא, האדם אשר מתנהג עצמו בעבודתו יתברך ויתעלה למעלה מהטבע ולא יחוש על טבע גופו וממונו,

לך לך וגוי ואעשך לגוי גדול. וברשי" שהבטיח לו ברכות רבות, לפי שהדרך גורמת לשלשה דברים, ממצטת פריה ורביה וממצטת את הממון וממצטת את השם, לכך הוזקק לשלושה ברכות הללו שהבטיחו על הבנים ועל הממון ועל השם, ע"כ. ולכאורה בשלמא אם היה לאברהם כבר דברים הללו, יש לו לירא פן יתמעטו ממנו מפני טורח הדרך, וצריך לברכו על כך. אבל אברהם אבינו כבר היה מחוסר בנים במשך שנים רבות, ואם כן למה זה עתה יחשוש פן הדרך תמעט לו.

וביאר אא"ז הרה"ק מווארקי זי"ע שהיה יכול לחשוב בדעתו מאחר שעוד צריך להוליד בנים, על כן איך יעשה פעולות אשר טבען למעט את הבנים.

האדם העובד שוב לייגע עצמו ולהשיג גם את זה, וכן הוא תמיד, ואמר, שלכן אל יתנצל האדם לאמור שחשקו מאד לילך בדרכי עבודת הש"י אלא שאינו יודע איך להתקדם, כי קודם צריך לילך בבחינה קטנה עד כמה שיודע, ועי"ז בדרך ממילא יתגלה לו דרכי העבודה מחדש, ע"כ.

ועל פי דברים אלו מבאר הבית יעקב, "אל הארץ אשר אראך", כי בתחילת העבודה של אברהם אבינו, לא היה שייך להראות לו המקום אליו יגיע, כי היה נדמה לו שעדיין רחוק ממנו כשמים, והבטיח לו השי"ת, אחר שתלך תראה שקרוב הוא אליך, אל הארץ אשר אראך, בבחינת ארץ, שהוא קרוב לאדם.

כי אז הקב"ה ישלם לאיש כמעשהו לשדד לפניו מערכות הטבע, וירוויח יותר מעתה.

*

לך לך וגו' אשר אראך. וברש"י (יב, ב) לא גלה לו הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו ולתת לו שכר על כל דבור ודבור. ובספר בית יעקב מבאר עפ"י הדברים ששמע מהרה"ק רבי ירחמיאל מפשיסחא (בנו של היהודי הק'), שאמר שדרך העבודה כך הוא, מתחילה נראה ונדמה לאדם דרך עבודת ה' רחוק ממנו כשמים, אך כאשר מתחיל לייגע עצמו עד שמשיגו, אזי נעשה לו המקום הקודם שהיה נראה מרחוק, קרוב אליו, ואז רואה ממרחק מקום נוסף, וצריך

סעודה שלישית

פרשת לך לך תשפ"ב לפ"ק

הרבה טובות וברכות, לו ולזרעו אחריו
עד סוף כל הדורות.

אכן ביאור הענין הוא כך, שאברהם
אבינו עשה כל מעשיו במחשבה זכה
טהורה ונקייה לקיים דבר ה', והגם שידע
שיצמח לו מזה כל טוב כפי ששמע מפי
השי"ת, עכ"ז לא השגיח על זה, וכל
כוונתו היה לעשות נחת רוח ליוצרו,
שיתגדל ויתפרסם אלהותו ית' לעיני כל
הברואים בכל מקום בואו.

ובעת שנאמר לאברהם נבואה זו, לך לך
מארצך וגו', אז תיכף ומיד עמד היצה"ר
על ימינו לשטנו. וחזק אותו לילך
בזריזות והכניס בלבבו ומחשבתו
חמדת טובות עוה"ז הנצמח לו מזה.

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו'
ואעשך לגוי גדול וגו'. ופירש"י ב'
פירושים, האחד, שהבטיחו על הבנים
ועל הממון ועל השם, ואח"כ מביא
פירוש נוסף, דבר אחר ואעשך לגוי
גדול, זהו שאומרים אלהי אברהם,
ואברכך זהו שאומרים אלהי יצחק,
ואגדלה שמך זהו שאומרים אלהי יעקב
וכו'.

בספה"ק אוהב ישראל, מתפלא מהו
הנסיון הלזו, עד שהכתוב משבחו, וילך
אברם כאשר דבר אליו ה', וכי יעלה על
לב אדם, ואפילו אדם פשוט, שלא
לציית לדבר ה' ח"ו, ובפרט שאינו נסיון
גדול כ"כ, שהרי שכרו בצדו שהשי"י
הבטיחו שע"י הליכה זו ירויח כל כך

שלשה עגלים, רמז לג' פרים פר יוהכ"פ ופר העלם דבר של צבור ועגלה ערופה וכו' עיי"ש. ובנועם אלימלך, מבאר בדרך של לימוד זכות, נגד זה שעשו ישראל ג' עגלים אחד במדבר וב' בדן, יש ג' פרים לישראל. וכמו"כ עז משולשת, עז הוא רמז לס"א, ולעומת זה יש בקדושה גם כן עז כפירש"י רמז לג' שעירים וכו' ותור וגוזל רומזים לצדיקים, עיי"ש.

וזהו שנאמר ויקח לו את כל אלה כו' ויתן איש בתרו לקראת רעהו, דהיינו שהעמיד הכל זה לעומת זה, כלומר מול כל חטא של ישראל הביא זכותים ששקולים כנגדו, ואת הצפור הרומז לישראל, לא בתר, לא העמיד כלום מולו בצד השני, לרמז שאין שום דבר שיכול לעמוד נגד כללות ישראל וגודל זכותם, שהרי אף הרשעים מלאים מצות כרימון, וזהו שנאמר 'וירד העיט על הפגרים' רוצה לומר הקליפה ירדה בשביל לעשות הכל לפגרים ח"ו. וישב

אמנם אאע"ה לגודל צדקתו הבין מיד שהוא מפיתויי היצר הרע. והתחיל להתבונן במחשבתו לעשות דברי השי"ת רק בכדי לעשות נחת רוח ליוצרו. ומיד ביאר לעצמו כהפירוש השני של רש"י, ואעשך לגוי גדול זהו שאומרים אלהי אברהם, כלומר שכל הליכתו הוא רק שיתגלה ויתפרסם אלהותו ית' בכל העולם ע"י מדת החסד של אאע"ה. ואברכך זהו שאומרים אלהי יצחק, ר"ל שיתפרסם אלהותו ית' ע"י מדת היראה והפחד שהוא מדתו של יצחק, וכן ע"י מדתו של יעקב.

וזה היה עיקר הנסיון, שמחשבתו תהא זכה ונקיה וטהורה בלי שום סיג ופסולת ח"ו. וזהו וילך אברם כאשר דבר אליו ה', שכל כוונתו היה רק לשמים.

*

בפרשה מצינו ענין ברית בין הבתרים, ויאמר לו קחה לי עגלה משולשת וגו' וברש"י ביאר כל דבר, עגלה משולשת

ובישמח ישראל ביאר, דהנה הקב"ה מייסר את האדם כדי שישוב ויטיב מעשיו, וזהו שנטל מכישה והי' מכיש להון (ע' ברכות ה.), אולם זה הוא רק לבר דעת שע"י היסורים יתן אל לבו מה זה ועל מה זה, וישוב אל ד' וירחמהו. אולם אם האיש הזה אינו מבני בינה, ואינו מתעורר על ידם לתשובה, מה יועיל לו אם יתייסר עוד. ועל זה פעל אברהם אבינו עצה אחרת, להשיב אותם בתשובה ע"י השפעת טובה, שישפיע להם הקב"ה. וזהו 'וישב' אותם אברם, מלשון הכתוב (ישעי' ל, טו) 'בשובה ונחת תושעון'. שפעל בזכותו הגדולה, שישועתם תהא ע"י שובה ונחת.

וכדברי הרה"ק ר' אברהם משה מפשיסחא, עה"פ אך טוב וחסד ירדפוני וגו'. משל לילד שכל תוכחות אביו לא הועילו לו, ומצא אביו עצה, שבכל לילה הניח בכיסו של הילד איזה פרוטות, וכאשר הבחין פעם אחת

אותם אברם, הברית אותם, דהיינו שהגביר החסדים על בני ישראל, עכד"ק.

והנה במדרש (מד, טז) וירד העיט על הפגרים א"ר אסי נטל אברהם מקל, והוה מכיש להון ולא היו מכתשין, אעפ"כ וישב אברם בתשובה, אמר רבי עזריה לכשיעשו בניך פגרים בלא גידים ועצמות זכותך עומדת להן, ע"כ. וביארו המפרשים וירד העיט על הפגרים מרמז על הגוים שיתקבצו על ישראל בגלות, וישב אותם אברם, שהבריחם והגין על בניו, ונטל אברהם מקל, והוה מכיש להון ולא היו מכתשין, שלא היה לאל ידו לגרשם בזכותו לבד, על כן וישב אותם אברם, וישב מלשון תשובה, כי בזכות התשובה אפילו במקצת בצירוף זכות אבות שניהם כאחד טובים. וזה יועיל אף בעת שיהיו כפגרים בלא אור המצוות.

טוב וחסד וגו' שהרדיפה תהא ע"י טוב
וחסד.

כן יזכינו הש"י להיות מעובדי שמו ית'
ונזכה לתשובה שלימה ולגאולה
שלימה במהרה אמן.

שאביו הוא זה שמניחו בכיסו, לא היה
יכול יותר להתריס כנגדו, מרוב
תחושות הכרת הטוב. והגם שזה נמי
ענין רדיפה, שלא יכל לעשות מה שלבו
חפץ, אבל זה רדיפה ע"י טוב. וזהו אך

ליל שבת קודש

פרשת נח תשפ"ג לפ"ק

אמרים

ובאלשיך הק', (ו, ט) כיון שלא יצא לישע עמו להדריכם בעבודת ה', אלא נסגר בתוך ביתו, לכן היה צריך להיסגר בתוך התיבה שנים עשר חודש ולהצטער מדה כנגד מדה. וכן כיון שלא היה רועה ומנהיג בני אדם, ליישר דרכם ולהיטיבם, היה צריך לרעות בהמות וחיות ולנדר שינה מעיניו להאכילם.

במדרש (וזאת הברכה יא, ג) נח אמר למשה אני גדול ממך שניצלתי מדור המבול, א"ל משה אני נתעליתי יותר ממך אתה הצלת את עצמך ולא היה בכך כח להציל את דורך, אבל אני הצלתי את עצמי והצלתי את דורי כשנתחייבו כלייה בעגל וכו'. למה הדבר דומה, לשתי ספינות שהיו בים והיו בתוכן שני קברניטין, א' הציל את עצמו ולא הציל את ספינתו וכו'.

סעודה שלישית

פרשת נח תשפ"ג לפ"ק

ורואה איך הרשע הולך אחר ההבל בכל כוחו, ומזה לומד קל וחומר, שצריך להיות שקוע בחיי נצח ולהתלהב לעבודת השם, שזהו עיקר התכלית של חיי האדם. וזהו השייכות בין 'כי רבה רעת האדם', כי מכאן למד נח להיות דבוק בחיי החיים, ולמצוא חן בעיני ה'.

ובפרשת נח מוסיף בדבריו, שזה פירוש הכתוב (תהלים קיט, צח) **מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי**. מאויבי, מן האויב שלי, דהיינו מן היצר הרע תחכמני מצותיך, יש ללמוד דרך בעבודת ה', כמו שהוא בשביל רגע אחד של תאוה גשמי שהוא דבר נפסד וכלה, כל ראשו סחרחר שבוי ביד יצרו ויניו נסתמו מלראות באור החיים, מכל שכן אנחנו עבדי ה' שעסוקים במצוות

אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, את האלהים התהלך נח. במה זכה נח להיקרא בשם צדיק, הנה בפרשה שעברה (ו, ה) וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום, ובהמשך שם, ונח מצא חן בעיני ה'.

בקדושת לוי (ס"פ בראשית) כתב, שנראה מלשון הכתוב שזה המשך אחד, שמכיון שהיה 'רבה רעת האדם' וגו' לפיכך 'ונח מצא חן', וענין הקשר הוא כך, שהצדיק כשרואה את הרשע ששקוע כל כך בתאוות עולם הזה, וכל יצר מחשבות ליבו הוא דבקות בחיי שעה, חושב הצדיק לנפשו מה אוכל ללמוד מזה לעבודת ה', ולכן מתבונן איך שהקב"ה ברא ענין של תאוה,

ומביא מאמר מהמגיד ממעוזריטש זי"ע שפירש שבעת מצוות 'הקהל' שנעשה אחר שנת השמיטה, הביאו גם את הטף לבית המקדש, ועל זה מקשה הגמ' (חגיגה ג, א) טף למה באין, ומתרץ כדי ליתן שכר למביאייהם ע"כ. ופירש המגיד, טף הוא בחינת ה'קטנות', הבלי עולם הזה ותאוות גשמיות. ועל זה מקשה הגמ' למה המה באים, ומתרץ 'כדי ליתן שכר למביאייהם', היינו ליתן שכר לבני ישראל שהופכים חשוכא לנהורא ומגלים כבוד שמים בכל הבריאה.

ובתורה אור (לבעל התניא) מבאר, שמי נח רומזים בזמן הזה לטרדות הפרנסה, והמחשבות המבלבלות שבעניני עוה"ז, והנה בוודאי היה כל ענין ירידת הנשמה לעולם הזה עם כל טרדות הבלי עוה"ז, ירידה לצורך עלי', שאם לא כן היה יכול להישאר למעלה תחת כסא הכבוד, ודע כי מי שעוסק כל היום בענינים גשמיים שהם נקראים חשך,

שהם דברים של נצה ועומדים לעד, מכל שכן שצריך להיות מוחנו וליבנו משועבדים לעבודתו ית', וזהו כי 'לעולם' היא לי, כי הוא דבר הקיים לעולם.

ובדרך זו מביא בספה"ק בת עין, נ"ח גימטריא כבו"ד הוי"ה, וזהו ונה מצא חן, היינו שידע לגלות כבוד שמים בכל הסתר שבעולם, וזהו גם ביאור הכתוב (תהלים קד לא) יהי כבוד ה' לעולם, עולם הוא מלשון העלמה, ועבודת האדם לראות בכל מקום בעולם, את כבוד השמים הגנוז בתוכו.

ולזה קרא הכתוב את נח איש צדיק, שכן נאמר (משלי י כה) וצדיק יסוד' עולם, הכוונה בזה שהצדיק הוא מי שרואה י' סו"ד שבעולם, היינו שרואה יו"ד שהיא בחינת חכמת ה', שנמצא בסוד וגנוז ב'עולם' בבחינת העלמה, והצדיק רואה את כבוד ה' בכל מקום, כי יודע שהכל ברא לכבודו.

קלות, די במה שאמר נעשה ונשמע, אך עבור תורה שבעל פה שצריך עיון רב ויגיעה גדולה, היה צריך גם הענין של 'כפה עליהם הר כגיגית', ועל העמלים בתורה שבעל פה שהוא קשה נאמר 'העם ההולכים בחשך, ראו אור גדול', כי דוקא מי שנכנס לתוך החושך, הוא יכול לגלות האור הגדול.

וזהו המטרה שנשלחנו לעולם הזה, כדי לגלות שהקב"ה הוא 'מלך העולם', שהוא המלך במקום ההסתרה, ולכן מי שיש לו צער וטדדה, דוקא זה האיש יכול לגלות את יתרון האור מן החושך.

וזה נמי ענין שבת קודש, שנזכור לעבוד את השי"ת, אך מכיון שהאדם נכנס בששת ימי המעשה לתוך חשכות העולם, יכול לשכוח את מטרת ביאתו לכאן, לכן קיבלנו את השבת לזכור את המטרה שהוא לזכות לגלות מלכות שמים, יהי רצון שנזכה לגלות כבוד שמים ולגאולה שלימה אמן.

ואח"כ מתבונן איך שכל מה שיש לו הוא מהקב"ה, ואיך שיש בכל עשב ועשב מזל וכו' ועליהם מלאכים וכו' מתעורר בנפשו תשוקה נפלאה לצאת מתוך החשך והעלם הגשמי, ומקבל התעוררות יתירה לדבקה בו ית'. ומביא בלשון קדשו 'וזהו טעות הבעלי עסקים שבדעתם שאין יכולים להתפלל כל כך כמו היושבי אוהלים, כי אדרבה נהפוך הוא שהם יכולים להתפלל יותר, כי יתרון האור הוא מתוך החשך דוקא'. וזהו שנאמר ותלך התבה 'על פני המים', אז 'ותרם התבה', כלומר שדוקא ע"י המים רבים מתעלות תיבות התפלה ביותר.

והנה גם אצל 'יושבי אוהלים' מצינו עבודה כזו של יתרון האור מתוך החושך, כדאיתא במדרש תנחומא, (פר' נח פרק ג') דאף שאמרו בני ישראל בעת מתן תורה נעשה ונשמע, מכל מקום 'כפה עליהם הר כגיגית', שאכן לגבי תורה שבכתב שאפשר ללמוד ביותר

אחר הברלה

פרשת נח תשפ"ג לפ"ק

השבוע היארציית של הגה"ק ר' מאיר שפירא זי"ע מלובלין, היה רב בכמה עיירות ולבסוף כיהן בעיר ואם בישראל לובלין, נכדו בן אחר בן של הרה"ק ר' פנחס קאריצער זי"ע, היה ידוע בכח הדרוש, פעל לתקן את הלימוד של 'דף היומי', וכן פעל בהקמת הישיבה בלובלין, אשר מלבד עצם הישיבה, רומם בזה את כבודם של כל בני הישיבה בפולין.

כהיום רואים רק צדיק מה פעל, איך שהצליח לבסוף להקים דברים גדולים, אך כידוע לא היה דרכו סוגה בשושנים, והיה לו הרבה טירחא ובזיונות עד שהגיע לכל זאת, והיה עוסק בגופו ונוסע ממקום למקום לאסוף מנדיבי עם תרומות למען הישיבה.

ידוע שפעם בעת שעסק לקבץ מעות למען החזקת הישיבה, פעם בהכנסו אצל גביר אחד שהתגורר בארמון מפואר, ותיאר לפניו את גודל מצוקת בחורי הישיבה, שאינם אוכלים כמעט מחמת שאין בכח הנהלת הישיבה לשאת בהוצאות הגדולות, טען הגביר לעומתו, מה לך לטעון כל כך לרווחתם של בני הישיבה, הלוא אמרו חז"ל 'כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה' ענה לו ר' מאיר, הרי המשיך התנא מיד לומר 'אם אתה עושה כן...' היינו שאם גם אתה מסתפק במועט, ואוכל פת במלח ושותה מים במשורה, אז אתה יכול לומר לאחרים שיעשו גם הם כך, אבל כשאני מסתכל סביבותי, אין נראה שאתה נוהג כן.

פעם אמר לגביר, איתא 'רבי מכבד עשירים' (ערובין פו, א) כיון שעד שבא רבי, היו אומרים, שהעשירים המה עמי-הארצ'ים, ורק העניים הם בני תורה. ברם, משבא רבי, שהיה עשיר גדול ומכל מקום היה גדול בתורה, בזה כבד את העשירים... הוא רצה להנחיל שעשיר שאין לו השגה ברוחניות אינו חשוב.

פעם בא לאסיפה להחזקת הישיבה, וכה פתח את הדרשה שלו: הייתי אצל יהודי עשיר בבית ודברתי אתו אודות הישיבה ותרם סכום של חמישים דולר, וברכתי אותו בכל ליבי והלכתי לדרכי, אחר כך נכנסתי לעוד יהודי, והתחלתי לדבר אתו, הוא הוציא מיד טשעק וכתב סכום של עשרת אלפים דולר, התיישבתי והתחלתי לדבר אתו על מעלות התורה ועל גודל השכר לתמכין דאורייתא, היהודי פנה אלי ואמר וכי מה אתם חושבים, שאין לי שום הבנה בחשיבות התורה, הרי באם לא היה לי הבנה בזה, לא הייתי נותן סכום של עשרת אלפים דולר. וכן איני מבין אתכם, הרי לפני שהגעתם אלי, הייתם אצל השכן, והוא תרם לכם רק חמישים דולר, קבלתם את זה בשמחה, ויצאתם לדרככם, ואני נתתי סכום של עשרת אלפים דולר, ואתם מדברים אתי על מעלות התורה וכו'.

אמרתי לו, אתם צריכים להבין, ליהודי הראשון שנכנסתי ראיתי מיד שאין לו כל השגה בתורה, ואם הייתי מדבר אתו עוד, היה לכל היותר תורם עוד חמישים דולר, אבל עליך הבנתי מיד שלפני עומד אדם שיש לו השגה בתורה, לכן באם אדבר אתך עוד שמא יצא עוד סכום של עשרת אלפים דולר... ואכן כך הוה, ומיד כתב עוד טשעק על עשרת אלפים דולר, וכך המשיך ר' מאיר בדרשתו, מורי ורבותי, אין אני פונה עתה לאלו שאין להם

מושג בתורה, כמו היהודי הראשון שפגשתי, פונה אני אל כמה יהודים שנמצאים כאן, שיודעים תורה מה היא, אנא תרימו תרומתכם למען הישיבה...

כשקיבלו אותו לכהן כרבה של לובלין, שישבו שם על מדין במשך הדורות רבנים גדולים אדירי התורה, ולכן כאשר התחיל את דרשתו הראשונה, פתח בפסוק מספר משלי: 'אל תתהדר לפני מלך, ובמקום גדולים אל תעמוד' ושאל: 'איך זכיתי אברך הצעיר מעיירה קטנה ברומעניא לכהן בעיר ואם בישראל לובלין, ולשבת על כסא הרבנות עליו ישבו ענקי עולם?' אך זאת צריך לזכור 'ובמקום גדולים אל תעמוד', פירוש, שבמקום כזה אסור להיות בבחינת 'עומד', אלא חייבים להרגיש אחריות לעשות ולפעול למלאות את כל מה שלא הספיקו הדורות הקודמים, אל תעמוד אלא תלך מחיל אל חיל.

בשעה שרצה להכריז בכנסיה הגדולה על תקנת הדף היומי, רצה מאוד שהרעיון יתקבל בכל תפוצות ישראל. על כן בטרם נפתחה הכנסיה הגדולה, נכנס אצל החפץ חיים וביקש ממנו שהוא כזקן וצדיק הדור יציע את הדברים לפני באי הכנסיה הגדולה, שכך יתקבלו הדברים. החפץ חיים סרב ואמר לו: לא, תציע אתה בעצמך את הרעיון, אך זאת תעשה, תכנס למעמד הפתיחה עשרים דקות מאוחר יותר. למרות שלא הבין את פשר הבקשה אך כמובן קיבל את הדברים ללא עוררין. והנה כשהופיע רבי מאיר אל האולם, שכבר היה מלא מפה לפה, קם החפץ חיים לכבודו מלוא קומתו, וכמובן קמו אחריו כולם לכבודו של אותו רב הנכנס, ולכן בשעה שהרצה את הדברים לפני הקהל נשמעו דבריו בקשב רב, והתקבל הרעיון בהתלהבות.

הרביץ תורה באופן נרחב מאד, היום רואים כמה יהודים מתחזקים בזה, יש בזה הרבה מעלות, ואחד מהם ענין קביעת עיתים לתורה, שהוא דבר גדול שלומדים כל יום לימוד קבוע.

זכותו יגן עלינו, א גוטע וואך א פרייליכע וואך.

אחר הבדלה

פרשת לך לך תשפ"א לפ"ק

השבוע היארציית של החזון איש זצוק"ל, שהיה דר כאן בבני ברק. ובימיו התגורר כאן חסיד ווארקיי החסיד הישיש ר' משה אהרן הלוי בויס ז"ל שהיה חסידו של הרה"ק בעל ישמח ישראל מאלכסנדר ואחר פטירתו הסתופף בצל קדשו של הרבי רבי מנחם מאמשינאוו זי"ע, הוא היה בן גילו של החזו"א ובידידות גדולה עימו, והוא נתן לו את הקוויטל הראשון, ומעשה שהיה כך היה, פעם בא לפני החזו"א וקוויטל בידו, החזו"א שאלו מה עלי לעשות עם זאת, אמר שאחרי הסתלקותו של הגאסטינינער זי"ע שהיה פועל ישועות גדול באו חסידיו לפני הגאון שר התורה רבי יהושע'לע קוטנער, ואמרו לו שבכח התורה גם יכולים לקחת קוויטלעך, ואכן התחיל לקחת קוויטלעך, בשמוע זאת החזו"א סבר וקיבל, ולקח החזו"א את הקוויטל, מיד נעמד ר' משה על רגלו כחסיד לפני רבו, החזו"א תמה, מה זאת? אמר, ששואלים לפני האורים ותומים צריך לעמוד, נתחייך החזו"א ונעמד אף הוא באומרו, גם הנשאל צריך לעמוד... וזה היה הקוויטל הראשון.

במעלות התורה של החזו"א מצינו חידוש מה שלא מצינו בזה הרבה, דהיינו שחרש כל התורה כפשוטו מהחל עד כלה וחיבר ספרים עמוקים מה שהעלה בחכתו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. והוא פלא מה שלא מצינו כמעט עוד שאר חיבורים כמוהו.

פעם ביקש החזון איש מר' משה לומר לפניו א חסידישער דבר תורה, אמר לו בשם רבו הרה"ק רבי מנחם מאמשינאווי זי"ע, אשר בשעה שיוסף הצדיק לא יכל עוד להתאפק והוא נגלה אל אחיו, נאמר בתורה: ויקרא הוציאו כל איש מעלי, וביאר שהכוונה היא שיוסף הצדיק התפלל שלא יחוש חלילה אף נדנוד של נקמה בראותו את אחיו שמכרוהו והורידוהו מצרימה. וזה מה שביקש: הוציאו כל איש מעלי, שלא יהא לו שום רגשות אנושיים של נקמה. והתורה אכן מעידה. 'ולא היה איש אתו בהתוודע יוסף אל אחיו'...

השבוע גם היארציית של הרה"ק ר' אברהם אלימלך מקארלין, הוא כבר היה בארץ ישראל בעת המלחמה, ונסע בחזרה לאירופא אל תוך המלחמה, ורבים ניסו להניאו מלנסוע, אך הוא טען שהוא חייב לנסוע, ואכן נעקר על קידוש ה', היו צדיקים שטענו שהיו צריכים למנוע בעדו בכל הכח.

כ"ק אזמו"ר זצלה"ה פעם בדברו בענין המלחמה הזכיר איזה שיחה שהיה בעת שבא הרבי מקארלין לבקר אצל הרה"ק ההוסיאטענער זי"ע, [בשנת תרצ"ט] ושאל הקארלינער כמה שאלות בענין המלחמה, ובסוף שאל: מדוע לא 'יתבעו צדיקי הדור בהפצרה' שתהיה הגאולה, אחר רוב הצרות שעברו על ראשי עם בני ישראל וקשה כח הסבל, והשיב ההוסיאטינער: הצדיקים מתפללים, "ואולם לעמוד על התביעה בהפצרה אסור, סי קאן חלילה שאטען" ובוזה נגמר השיחה בין שני הצדיקים זי"ע.

זכות כל הצדיקים יגן עלינו, א גוטע וואך א פרייליכע וואך.

אחר הבדלה

פרשת לך לך תשפ"ב לפ"ק

הערב חל היארציית של הרה"ק ר' נחום מטשערנאביל בעל מאור עינים זצללה"ה, היה תלמידם של הבעש"ט הק' ושל המגיד ממעזריטש.

בחתונת הרה"ק ר' אברהם המלאך, בעת הכרזת הדרשה געשאנק, לא היה לאביו המגיד ממעזריטש מה ליתן, והיתה לו עגמת נפש, כשהבחין בכך תלמידו הרה"ק ר' נחום מטשערנאביל, המציא בחשאי לידי המגיד כמה מטבעות של זהב, וכך מנע ממנו מבוכה, והיה לו לרבו המגיד זי"ע קורת רוח ממעשהו, ועבור זאת ברכו שיזכה לנשמה גבוהה, ואח"כ נולד לו בנו הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע.

המאור עינים היה עני מופלג, ולא רצה ליהנות מהבריות, ואף כשהמציאו לו מעות היה מראה מקום למי ליתנו כצדקה, וכך היה עוסק רבות בצדקות לפרנס העניים ולפדות שבויים.

פעם הגיע המאור עינים זי"ע לאיזה עיר, ובהעיר לא היה עדיין מקוה, מיד נרתם לענין, בני העיר הגידו לו שיש איזה עשיר גדול בעיר, אך אינו רוצה ליתן בעבור המקוה, המאור עינים החיש צעדיה והתדפק אל דלתו, עורר את ליבו על דבר הזכות הגדולה לבנות מקוה טהרה, והבטיח לו שאם יתרום, יתן לו את חלקו בעולם הבא. העשיר תיכף הסכים לעיסקה, וכך נבנה

המקווה, כאשר שאלו את פי המאור עינים, למה הבטיח כל כך הרבה, ענה הלוא אני אומר בכל יום 'ובכל מאודך' והרי אין לי מעות, אלא מה הרכוש שלי, העולם הבא... על כן נתתיה.

בשער יששכר להרה"ק ממונקאטש מספר אודות בנו של הרה"ק המאור עינים, הרה"ק ר' **מרדכי מטשערנאביל זי"ע**, שפעם נתנוהו במאסר ל"ע בפקודת שרי המלוכה, ולא יכלו אוהביו לפעול להוציאו מידם, אך זאת פעלו שעב"פ יכניסו לו טלית ותפילין ומאכל ומשתה וכיוצא בו. וגם זאת דאגו לו, אשר היות ודרכו היה תמיד לחלק צדקה לעניי עירו לצרכי שבת קודש, אזי באו העניים סמוך לבית המאסר ודרך חלון הקטן שהיה שם היה ממשיך במצוות נתינת צדקה.

פעם באת אשה אחת לחלון, ורצה הרה"ק להניח בעדה נדבתו על החלון, אך אמרה כי אינה צריכה למעות, אלא באה רק לשאול שאלה, והיא שאמרו **חז"ל** (ב"ק נ.) מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין שנפלה לבור, והודיעו לרבי חנינא בן דוסא, ואמר דבר שאותו צדיק מצטער בו, לחפור בורות לעולי רגלים יכשל בו זרעו? ועלתה בתו מן הבור בדרך נס. והנה אביכם המאור עינים זי"ע עסק בפדיון שבויים, וא"כ איך יכשל בו זרעו, ונתפסתם לשביה בבית הסוהר. והשיב לה, שגם הוא אינו יודע ואף בעיניו יפלא. השיבה לו, על כן הנני מברככם שתצאו מיד לחפשי מהשביה, ואכן מיד בא שר בית הסוהר וצוה לו שמשוחרר וילך לביתו. וגילו לו מן השמים, כי זו היתה רחל אמנו שעוררה רחמי שמים, ובברכתה הועילה מיד לחירותו, ע"כ.

ויש להסמיך לעובדא זו המשך דברי הגמ' (שם) אמר רבי אחא אף על פי כן מת בנו בצמא, שנאמר וסביביו נשערה מאד, מלמד שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם סביביו אפילו כחוט השערה. ולכאורה מה עם הטענה של רחב"ד דבר שנצטער וכו', וביאר בתוס' שזה לא ממש אותו דבר שנצטער בו, שכן רק נפילה לתוך בור הוא בכלל זה, ולא כל מים. אך בתוס' רי"ד (מובא בשיטמ"ק) מביא דבר נפלא, שדוקא בזכות זה שרחב"ד השמיע את הסברא 'דבר שנצטער' וכו' לפני הקב"ה, זה פעל את הישועה, שכן דרכו של הקדוש ברוך הוא שמסכים לסברת הצדיקים שבדור, אך כשמת בנו בצמא, כבר מת רבי חנינא, ועל כן לא היה צדיק שהשמיע את הזכות.

בגזע טשערנאביל מקובל מהמאור עינים שקיבל מאליהו שתיקון גדול לחטאים, להיות נעורים כל ליל שישי עש"ק, ובעש"ק ליתן צדקה לעני הגון, ובשב"ק בבוקר לאמר כל ספר תהלים. ופעם נדברו יראי ה' חסיד קאצק וחסיד טשערנאביל אודות מנהגיהם של כל אחד, וכשבאו למנהגים אלו, אמר החסיד דקאצק [י"א שזה היה תשובת הרה"ק מקאצק עצמו] אצלינו נעורים ללמוד בכל הלילות, וצדקה נותנים בכל עת שיש לנו מעות, וספר תהלים שדוד המלך אמרו במשך שבעים שנה, וכי אפשר לאומרו בבת אחת?

פעם שאל הרה"ק מרוז'ין זי"ע להמגיד מטשערנאביל זי"ע למה מרבים אצלם באמירת תהילים, והלא נפסק (שו"ע או"ח סי' א') טוב מעט תחנונים בכוונה, מהרבות בלא כוונה, אמר לו המגיד מטשערנאביל שע"י שאומרים הרבה תהילים, בוודאי שיש בזה גם מעט שהוא בכוונה, ואנו מפרשים המאחז"ל טוב מעט בכוונה, שבא ע"י, מהרבות שלא בכוונה.

היום הוא הילולת רחל אימנו, רחל מבכה על בניה (ירמיה לא), ומבקשת על הגאולה, יה"ר שבזכות הצדיקים נזכה לגאולה במהרה.
א גוטע וואך, א פרייליכער וואך.

To subscribe to English editon contact Divrei Torah
Amshinov at
d.t.amshinov@gmail.com